Dosarul nr.4r-5015/23 Judecătoria Ungheni
4-23114823-02-4r-26122023 Judecător Petru Triboi

D E C I Z I E

22 aprilie 2024 mun. Chişinău
Colegiul Penal al Curţii de Apel Chișinău
Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecător: Alexandru Spoială
Judecători: Igor Chiroșca și Denis Băbălău

examinând în şedinţă de judecată, în lipsa părților, recursul declarat de victima Rotaru Lilia împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 01.12.2023, în cauza contravențională în privința lui Răileanu Alexandru, intentată în temeiul art.335 Cod contravențional.

Colegiul penal al Curții de apel Chișinău,-

A C O N S T A T A T:

Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 043330 din 07.08.2023, încheiat de către, agent constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Ungheni, Vasile Șișcanu, persoana în privința căreia a fost întocmit procesul verbal cu privire la contravenție Raileanu Alexandru se învinuiește în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional, adică „Samavolnicia”, individualizată prin faptul că, fiind locuitor al sat. Stolniceni, r-nul Ungheni, activând în calitate de agricultor în cadrul G.Ț. „Raileanu Alexandru” , totodată dispunând de terenuri agricole în sat. *****, r-nul Ungheni, pe masivul unde deține terenuri și Rotaru Lilia, în perioada anului 2023, a recoltat samavolnic și roada de grâu al cet. Rotaru Lilia.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 01.12.2023, a fost încetat procesul contravențional în privința lui Răileanu Alexandru de comiterea contravenției prevăzute la art. 335 Cod contravențional, pe motivul lipsei faptei contravenționale.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, victima Rotaru Lilia a declarat recurs în termenul legal, prin care solicită admiterea recursului, casarea hotărârii Judecătoriei Ungheni din 01.12.2023 și remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de fond, la examinarea cauzei nu s-a expus detaliat asupra probelor, care dovedesc incontestabil vinovăția lui Răileanu Alexandru în comiterea contravenției de samavolnicie, iar ne pronunțarea instanței asupra tuturor argumentelor echivalează cu nerezolvarea fondului, motiv din care hotărârea urmează a fi casată și remisă cauza la rejudecare.

Colegiul penal, ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziţiei generale din art. 471 alin.1 Cod contravenţional, a procedat la examinarea cauzei contravenționale fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță în raport cu argumentele recursului declarat, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursul este fondat și urmează a fi admis, cu remiterea cauzei la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod contravențional, după examinarea recursului, instanța de recurs admite recursul, casând hotărârea atacată, parțial sau integral, și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

Domeniul contravențional a fost asimilat „acuzațiilor în materie penală”, în înțelesul art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*cauzele Zilibergerg contra Moldovei, 01.02.2005, §35; Anghel contra României, 04.10.2007, §52).*Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice materiei penale în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil.

În fapt, reieșind din materialele cauzei, Colegiul reține că potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 043330 din 07.08.2023, încheiat de către, agent constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Ungheni, Vasile Șișcanu, persoana în privința căreia a fost întocmit procesul verbal cu privire la contravenție Raileanu Alexandru se învinuiește în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional, adică „Samavolnicia”, individualizată prin faptul că, fiind locuitor al sat. Stolniceni, r-nul Ungheni, activând în calitate de agricultor în cadrul G.Ț. „Raileanu Alexandru” , totodată dispunând de terenuri agricole în sat. *****, r-nul Ungheni, pe masivul unde deține terenuri și Rotaru Lilia, în perioada anului 2023, a recoltat samavolnic și roada de grâu al cet. Rotaru Lilia.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 01.12.2023, a fost încetat procesul contravențional în privința lui Răileanu Alexandru de comiterea contravenției prevăzute la art. 335 Cod contravențional, pe motivul lipsei faptei contravenționale.

Potrivit prevederilor art.458 alin.(1) Cod contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Așadar, instanța de recurs reține faptul că, potrivit prevederilor art.445 alin. (1) din Codul contravențional, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la

contravenţie (…) a circumstanţelor comiterii şi încadrării juridice a faptei contravenţionale săvîrşite (…) atrage nulitatea absolută a procesului-verbal.

Prin instituirea exigentelor din norma citată, agentului constatator îi revine obligația de a descrie pe deplin fapta contravențională săvârșită. Deci, o descriere generică a faptei contravenționale în procesul-verbal cu privire la contravenție, fără a evidenția elementele de fapt de natură a o individualiza, nu întrunește cerințele de legalitate a acestuia, iar o prezentare generală, lipsită de conținut a faptei, echivalează cu lipsa acesteia și atrage nulitatea procesului- verbal cu privire la contravenție.

Din conținutul prevederilor normei sus menționate, se desprinde că agentul constatator urmează să realizeze o descriere concretă a contravenției, cu specificarea acțiunii/inacțiunii autorului și a tuturor circumstanțelor de natură a reda faptei un caracter contravențional, întrucât rațiunea instituirii acesteia a fost de a permite instanței cercetarea legalității procesului-verbal cu privire la contravenție prin stabilirea faptelor materiale și verificarea încadrării juridice, precum si a echității sancțiunii aplicate.

În lipsa unei descrieri corespunzătoare a faptei, instanța de judecată nu poate exercita controlul de legalitate și temeinicie a procesului-verbal cu privire la contravenție, intervenind *uno ictu* nulitatea acestuia.

În speță, Colegiul penal a constatat faptul că cet. Răileanu Alexandru, i se impută faptul că în perioada anului 2023 a recoltat samavolnic roada de grîu a cet. Rotaru Lilia.

În coerența celor expuse, Colegiul penal atestă faptul că, organul constatator a realizat o descriere concretă asupra faptelor imputate făptuitorului.

Cu titlu primordial, Colegiul penal atestă că învinuirea adusă lui Răileanu Alexandru în procesul-verbal cu privire la contravenției este clară, fiind reflectată o informație precisă privind urmările prejudiciabile ale contravenției comise, astfel fiind respectate exigențele prevederilor art.445 și art.443 alin.1 lit.d), e) Cod contravențional.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal relevă că, instanța de fond, a criticat dur activitatea agentului constatator sub aspectul administrării probatoriului în sensul acuzării, constatând nerespectarea mai multor prevederi legale, ceea ce în consecință a dus la concluzia că vina contravenientei nu a fost probată.

Colegiul penal însă consideră că, instanța de fond, în primul rând urma să dea apreciere materialelor dosarului contravențional și să se expună asupra pertinenței și concludenții acestora. Mai ales că, acuzația în materie contravențională este de un grad de intensitate mai scăzut decât în materia penală, ceea ce, pe cale de consecință, scade și din intensitatea rigorilor formale la administrarea probatoriului de către agentul constatator.

Nu în ultimul rând, urmează a fi menționat că, instanța de judecată, constatând activitatea defectuoasă a agentului constatator pe parcursul procedurii contravenționale, este în drept să clarifice aspectele neclare, având posibilitate să

administreze și alte probe, la cererea părților, și cu respectarea dreptului acestora la un proces echitabil.

Totodată, instanța de recurs subliniază că, instanța de judecată, apreciind probatoriul administrat la caz, în conformitate cu art.458 alin.(1) Cod contravențional urma să stabilească caracterul veridic al contravenției imputate, vinovăţia persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravențional, existenţa circumstanţelor atenuante şi/sau agravante, necesitatea sancționării şi, după caz, caracterul sancţiunii contravenţionale.

Prin urmare, admiterea contestației și încetarea procesului contravențional în baza articolului 461 Cod contravențional pe motive pur formale, reprezintă garanții excesive pentru contravenient. Așadar, instanța de fond, la adoptarea hotărârii s-a limitat doar la expunerea unor temeiuri formale și nefondate, făcând totalmente abstracție de la aspectul faptic.

Așadar, rezultă că în hotărâre nu sunt analizate probele pe care instanța își întemeiază soluția, nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor din materialul contravențional prezentat, legătura între ele, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe, și respectiv, respingerea altora.

În consecință, Colegiul penal a reținut că instanța de fond a examinat cauza în mod superficial și unilateral, fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar, adică prezenței sau lipsei probelor anexate la materialele cauzei pentru confirmarea vinovăției sau nevinovăției contravenientei.

În acest context, relevante sunt dezideratele din Hotărârea Curții Constituționale nr.02 din 22.11.2018, §65, în care Curtea a reținut în jurisprudența sa că sistemul de sancționare al statului trebuie să funcționeze de o asemenea manieră încât cei vulnerabili, i.e. victimele actelor de violență, să fie convinși că sistemul judiciar va reacționa împotriva ilegalităților comise față de ei și nu le va tolera sau nu îi va lăsa pe făptuitori nepedepsiți. Dacă nu s-ar putea stabili o pedeapsă din cauza reglementării deficitare a legii, scopul legii contravenționale nu ar fi atins, fapt care ar alimenta scepticismul public la adresa sistemului judiciar.

În această ordine de idei, reieșind din raționamentele expuse, instanța de recurs consideră că instanța de fond în mod nejustificat și pripit a purces la încetarea procesului contravențional în privința lui Răileanu Alexandru.

În aceste circumstanțe se denotă faptul că instanța nu a examinat complet și obiectiv cauza contravențională dată, iar la emiterea hotărârii nu a dat deplină importanță prevederilor art.462 alin.(4) Cod contravențional.

Prin urmare, rezultă că în hotărâre nu sunt analizate probele pe care instanța își întemeiază soluția, nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor din materialul contravențional prezentat, legătura între ele, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe, și respectiv, respingerea altora.

Aceste fapte constituie o neglijare a prevederilor art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, întrucât, Convenția impune obligația oricărei instanțe de a

indica suficient de clar motivele pe care s-a sprijinit. Această exigență, care contribuie la garantarea respectării principiului bunei administrări a justiției, nu poate fi întotdeauna înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument al părților. Instanțele naționale sunt obligate să-și motiveze deciziile, ceea ce nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument, dar ca o obligație de a se pronunța asupra problemelor cele mai importante ridicate în speță (a se vedea în acest sens cauza *Ruiz Torija și Hiro Balani împotriva Spaniei, hotărârea din 09.12.1994, sau Grigore Vlasia Vasilescu împotriva României, hotărârea din 06.06.2006).*

Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța de judecată nu a efectuat, prin ce au fost ignorate normele dreptului procedural și dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea hotărârii atacate și remiterea cauzei la o nouă examinare, în aceiași judecătorie, în alt complet de judecată.

Așadar, instanța de fond nu a examinat cauza sub toate aspectele, în mod complet și obiectiv, fără a clarifica circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, fiind necesară administrarea de probe suplimentare, astfel că, Colegiul penal admite cererea de recurs, casează hotărârea contestată și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță, de către un alt complet de judecată.

Conducându-se de prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit. c), 474 Cod contravențional, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Admite recursul declarat de către victima Rotaru Lilia.

Casează hotărârea Judecătoriei Ungheni din 01.12.2023, prin care a fost încetat procesul contravențional în privința lui Răileanu Alexandru, învinuit de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional şi remite cauza respectivă la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Alexandru Spoială

Judecători: Igor Chiroșca

Denis Băbălău